ԿՈՒԵՆԻ ԾԱՌՆ

Կուենի կամ ռետնի (pinus larix) ծառն սովորաբար 60էն մինչև 100 ոտնաչափ բարձրութիւն կ'ունենայ, և 3–4 ոտնաչափ տրամագիծ։ Արմատն՝ շատ խոր կ'երթայ. բունն՝ ուղիղ է և կոնաձև. կեղևն՝ նախ ողորկ և սեագորշ, որ ապա ժամանակաւ կը կարմրագունի. ճիւղերն՝ աստիճանաբար բարձրանալով կամ երկննալով, բրգաձև գագաթ մը կը կազմեն (Զև 1). տերևներն կակուղ, նուրբ և նեղ են, և շատ չեն դիմանար՝ կը թօթափին։ — Այս ծառս շատ առատ կը գտնուի Ալպեանց և Եւրոպայի բարձր լերանց վրայ և հարաւային Ասիոյ մէջ։ Կուենին ամենէն աւելի օգտակար ծառերէն մին է.

Զև 1. Կուենի.

digitised by A.R.A.R.@

անոր փայտն՝ իւր մէջ խէժ կամ ռետին բովանդակելով՝ երկար ատեն կը դիմանայ օդուն և խոնաւութեան ազդեցութեանց. սովորաբար շէնքերու համար կը գործածուի, մանաւանդ ջրոյ տակ եղած շինուածոց, քարանալով ջրոյն ազդեցութենէն։ Այս փայտս ընկուզենւոյ փայտէն աւելի գերադաս կը համարուի, թէ իր թեթևութեամբ և թէ տոկունութեամբ. ուստի և շատ կը գործածուի տանիքներ շինելու և նաւակազմութեան մէջ։

Այս փայտով շինուած տախտակք, սեղանք, և կահկարասիք ամենէն աւելի ընտիրք են. եղևնափայտէն աւելի լաւ այրելու կը ծառայէ, և անոր ածուխն յաճախ դարբնոցներու մէջ կը գործածուի։

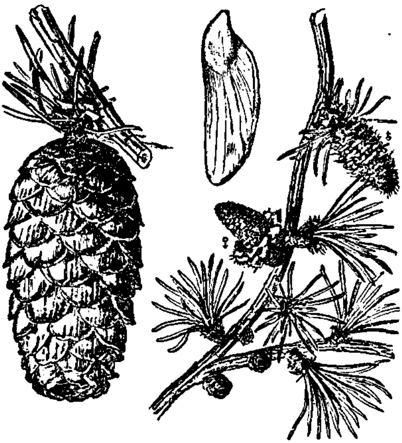

Ձև 2. Պտուղն կուենւոյ

Մատղաշ կուենեաց կեղևն կը գործածուի սևագորշ գոյն մը շինելու, և տեղ տեղ մանրելով զայն 'ի փոշի՝ մորթերը ողորկելու և փայլեցընելու կը ծառայեցնեն։ Դարձեալ այս ծառէս խիժային նիւթ մը կը ժողվեն, որ արուեստից մէջ՝ մանաւանդ 'ի բժշկութեան շատ օգտակար կըլլայ, և կը կոչուի վենետկեան ձիւթ (Trementina di Venezia). այս նիւթս ինքիրեն դուրս կու գայ ծառին կեղևէն, կը սկսի Մայիս ամսուն մինչև 'ի Սեպտեմբեր ամիսն։ Դարձեալ դիտելու է, Յունիս և Յուլիս ամսոց մէջ կուենւոյ տերևքն անոյշ հիւթ մը կը ծորեն, որ կը թանձրանայ ապա սպիտակ գնդակիկներու ձևով, և մաքրողական զօրութիւն ունի նման հացենւոյ մանանային, և կը կոչուի մանանա Բրիանզոնի։